

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
COREGRAFIE**

**- București -
2023**

PREZENTARE

Prezenta tematică pentru concurs vine în ajutorul cadrelor didactice, pentru a preîntâmpina eventualele disfuncționalități determinate de pregătirea lor inițială, pentru a actualiza cunoștințele de specialitate și de pedagogie, de a le racorda pe toate acestea la direcțiile reformei învățământului din România.

Prezenta programă, temele de specialitate servesc personalității creatoare, competențelor specifice profesiei în conformitate cu unitățile de competență pentru profesia de cadru didactic. În elaborarea curriculumului de față au fost luate în considerație atât cercetările în domeniul curricular, tendințele pe plan internațional, cât și opiniile unor profesori cu o bogată experiență artistică și didactică.

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior artistic care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare: arte, specialitatea: coregrafie din învățământul preuniversitar.

Prezenta programă urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice a profesorului de coregrafie;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației artistice în învățământul general și de specialitate;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum național în vigoare;
- rezolvarea problemelor de didactică în procesul de învățământ – predare, învățare, evaluare la diferite specialități, ținând cont de ciclurile curriculare dar și de nivelul aptitudinilor artistice ale elevilor;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor, care să faciliteze învățarea eficientă de către elevi, a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor artistice, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv - educativ la un nivel artistic convingător. De aceea toți absolvenții instituțiilor de învățământ superior, susțin înaintea probei scrise și o probă practică în specialitatea pentru care s-au pregătit, astfel că examenul pentru ocuparea posturilor vacante din învățământul preuniversitar constă în susținerea a două probe:

- a) probă practică (conform anexei 3 la Metodologie);
- b) probă scrisă.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator de artă sau viitor balerin, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul care predă una dintre disciplinele din specialitatea coregrafie va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă, înlăturându-se astfel posibile cazuri de impostură sau de degradare în timp a capacităților artistice și pedagogice ale cadrelor didactice și constituind totodată o garanție a profesionalismului în învățământul artistic.

Prezenta programă se adresează absolvenților învățământului superior de lungă durată cu specializarea „Creație - Pedagogie Coregrafică” pentru ocuparea posturilor/catedrelor din școli și licee de artă și este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC

În procesul de predare - învățare - evaluare cadrul didactic trebuie să fie capabil:

- să cunoască conținuturile științifice ale disciplinei și să opereze corect și adecvat cu limbajul specific necesare praxisului coregrafic școlar;
- să opereze cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă interdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
- să motiveze elevii/ elevul în/ pentru formarea deprinderilor și aptitudinilor specifice;
- să utilizeze și să dezvolte valențele creative ale elevilor/ elevului în lecția de dans;
- să aibă capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și să-și adapteze strategiile didactice la conținuturi;
- să utilizeze documentele școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;
- să posede o gândire critică privitoare la creațiile coregrafice, având o atitudine reflexivă asupra dansului, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitsch.
- să dețină capacitatea de a comunica cu clasa /elevul.
- capacitatea de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională.

TEMATICA DE SPECIALITATE

I. ISTORIA BALETULUI

I. Istoria artei coregrafice

I.1. Dansul în Antichitate

I.1.1 Dansul ritual și ceremonial în Grecia antică

I.1.2 Dansul în Roma antică. Forme de manifestare.

I.2. De la divertismentele dansante la opera-balet.

I.2.1 „*Ballet comique de la reine*”.

I.2.2. Contextul cultural-politic al Franței în timpul lui Ludovic al XIV-lea.

I.2.3. Baletele regale. Sincretism artistic.

I.2.4. Prima academie de dans. Fixarea unor principii și constante de bază ale artei coregrafice

I.3. Iluminismul francez. Jean Georges Noverre – creatorul coregrafiei moderne

I.3.1. Concepția noverriană a baletului de acțiune (*ballet d'action*)

I.3.2. „*Scrisori despre dans și balete*”- Principiile fundamentale ale esteticii coregrafice și metodicii pedagogiei noverriene

I.4. Influența curentului romantic în dezvoltarea artei coregrafice

I.4.1. Ipostaze ale feminității în baletul romantic (Maria Taglioni, Fanny Elssler, Carlotta Grisi, Lucile Grahn, Fanny Cerrito)

I.4.2. De la „*ballet blanc*” la apoteoza estetică a spectacolului de dans clasic.

I.4.3. Contribuția coregrafilor Filippo Taglioni, Jean Coralli, Jules Perot, Joseph Mazilier, Arthur Saint-Leon, Marius Petipa, Lev Ivanov la evoluția academismului coregrafic

I.4.4. Analiza literar-muzical-coregrafică a unor spectacole de balet reprezentative din repertoriul universal, semnate de coregrafii menționați

I.5. Serghei Diaghilev și „Baletele ruse” (*Ballets Russes*)- drumul de la tradiție la inovație

I.5.1. Aportul artiștilor coregrafi Mihail Fokin, Vaslav Nijinski, Leonid Massine, Bronislava

Nijinska la diversificarea conceptelor coregrafice în cadrul „*Stagiunilor ruse*”

I.5.2. Influența compozitorilor Igor Stravinski, Maurice Ravel, Claude Debussy și a pictorilor

Pablo Picasso, Léon Bakst, la dezvoltare artei coregrafice la începutul secolului 20

I.5.3. Serge Lifar-promotorul noului academism; *Manifestul coregrafului*

I.6. Teoreticienii mișcării. Corpul și scopul limbajului coregrafic. Ritm și mișcare

I.6.1. François Delsarte. Émile Jaques-Dalcroze

I.7. Precursorii modernismului coregrafic în America

I.7.1. Particularități și inovații în concepția artiștilor coregrafi: Loie Fuller, Isadora Duncan,

Ruth Saint, Denis, Ted Shawn.

I.8. Contextul socio-politic al apariției expresionismului german.

I.8.1. Rudolf von Laban – Analiza mișcării coregrafice. *Choreutics* și *Labanotation*

I.8.2. Mary Wigman. Creație-Interpretare-Pedagogie

I.8.3. Kurt Joos. *Folkwang Hochschule* - laborator coregrafic

I.9. Dansul modern și contemporan american- sinteză a influențelor culturale și a interferențelor coregrafice

I.9.1. Fondatorii dansului modern american – Martha Graham, Doris Humphrey, Jose Limon, Lester Horton.

I.9.2. Alvin Nicolais. Alvin Ailey, Trisha Brown

I.9.3. George Balanchine - creatorul baletului neoclasic american

I.9.4. Merce Cunningham. Abstracționismul în dans. Events. Tehnica Cunningham

I.9.5. Postmodernism. Principiile estetice ale activităților artistice de la Judson Church.

I.9.6. Arta coregrafică europeană a secolului XX.

I.9.7. Antony Tudor, Birgit Cullberg, Roland Petit

I.9.8. Maurice Bejart – Viziunea bejartiană între ecletism și sincretism. *Spectacolul total*

I.9.9. Pina Bausch- Realitate. Creație. Concept. *Tanztheater*

I.9.10. Tendințe ale coregrafiei contemporane europene a secolului XXI. De la remodelarea subiectelor baletelor romantice la performance-urile coregrafice.

I.9.11. Reprezentanți: Mats Ek, Jiří Kylián, Nacho Duato, Angelin Preljocaj, Sacha Waltz

I.9.12. Utilizarea tehnologiei în procesul de creație coregrafic: William Forsythe

II. Istoria baletului românesc

II.1. Floria Capsali, fondatoare a spectacolului coregrafic românesc de inspirație folclorică

II.2. Primul teatru de balet din România - Compania Oleg Danovski din Constanța (repertoriu românesc și universal).

II.3. Învățămintul coregrafic românesc – tradiție, actualitate, perspective.

II.4. Coregrafi, interpreți și pedagogi români de renume care activează pe marile scene și în școlile de balet internaționale.

II.5. Evoluția dansului contemporan în România.

NOTĂ:

Temele pentru istoria baletului sunt comune pentru toate specializările din aria curriculară coregrafie

BIBLIOGRAFIE DE SPECIALITATE

Istoria artei coregrafice; Istoria baletului românesc

1. Badea, Denisa, *Anatomia ambiguității*, Editura Eikon, București, 2017
2. Banes, Sally, *Terpsichore in Sneakers, Post /Modern Dance*, Wesleyan University Press, 1987
3. Banu George, *Teatrul de artă o tradiție modernă, o tradiție modernă*, Editura Nemira, București, 2014
4. Banu George, *Scena modernă. Mitologii și miniaturi*, Editura Nemira, București, 2014
5. Caraman, Fotca, Daniela și Constantinescu, Grigore, *Fascinația dansului*, dicționar de balet, Editura Muzicală, București, 2008
6. Bourcier, Paul, *Histoire de la Danse*, Edition du Seuil, Paris, 1994
7. Capelle, Laura, *Nouvelle Histoire de la Danse*, éditions du Seuil, septembre 2020, Centre national de la danse
8. Cardenes, Antonio Pita, *Gelu Barbu, ritmul sentimentelor*, Editura Cartea Românească, București, 2004
9. Cassou, Jean, *Panorama artelor plastice contemporane, 2.vol.*, Editura Meridiane, București 1971
10. Constantinescu, Marian, *Dirijorul de lebede*, Editura Muzicală, București, 1989
11. Cherecheș, Horațiu, *Influențe teatrale în arta coregrafică*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj- Napoca, 2022
12. Cursaru, Lucian, *Argonauții marilor iubiri*, Editura Muzicală, București, 1987
13. Cursaru, Lucian, *Paravan cu iriși*, Editura Muzicală, București, 1984
14. De Mille Agnes, *L'Ame de la danse*, Editura Flammarion, Paris, 1964
15. Dumitrescu, M., *Amintiri despre Floria Capsali*, Editura Muzicală, București, 1985
16. Drimba Ovidiu, *Istoria teatrului universal*, Editura Saeculum, București, 2008
17. Duncan, Isadora, *Viața mea*, Editura Editex, București, 1993
18. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *La dans au XX siècle*, Larousse, Montréal, 2002
19. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *Dansul în secolul XX*, Editura ART, 2011, Centrul Național al Dansului
20. Gombrich, E. H. , *Istoria artei*, Editura Art, București, 2020
21. Jela Doina, *Oleg Danovski-Omul, artistul, legenda*, Editura Curtea Veche Publishing, 2012
22. Loon Van Hendrik, *Istoria Artei, vol. 1și 2*, Editura Paul Editions, București, 2022.
23. Lapșina, Natalia, *Mir Iskusstva*, Editura Meridiane, 1980
24. Lehmann, Hans-Thies, *Teatrul postdramatic*, Editura Unitext, București, 2009
25. Lipss Theodor, *Estetica. Psihologia frumosului și a artei. vol.2*, Editura Paideia, București, 2022
26. Lesschaeve, Jacqueline, *The Dancer and the Dance - Merce Cunningham*, New York, 1985
27. Mannoni, Gérard, *Les grands chorégraphes du XX siècle*, Editura Libella, Paris, 2015
28. Maurice, Béjart, *Un instant dans la vie d'autrui*, Editura Flammarion, Paris, 1979
29. Michailov Mihaela, *Corpuri radicale în spectacole contemporane*, S.C. Editura Vellant S.R.L., Centrul Național al Dansului, București, 2021

30. Negru, Gabriel, *Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate*, Editura. Little Star Impex, 1996
 31. Noverre, Jean-Georges, *Scrisori despre dans și balet*, Editura Muzicală, București, 1967
 32. Sava, I., Constantinescu, G., *Ghid de balet*, Editura Muzicală, 1987
 33. Șomărescu, Simona, *Dans clasic și contemporan: interferențe și devieri*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2022
 34. Urseanu, Tilde, Ianegic, Ion, *Istoria baletului*, Editura Muzicală, 1967
 35. Vartolomei, Luminița, *Soclu pentru efemeride*, Editura Muzicală, București, 1992
 36. Vasilescu, T. Tita, S., *Folclor coregrafic românesc – tipărit sub egida Consiliului Culturii*, București, 1972
 37. Wigman, Mary, *The Language of dance*, Londra, 1966,
 38. Zațepina, Klimov, Richter, *Dansul popular scenic*, Editura Iskusstva 1976
 39. **** *Terminologia dansului clasic*, Editura Amphora, Paris 1987
- * * * Alte cărți, cursuri, prelegeri și studii de specialitate accesibile în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă din țară sau din surse media (webografie)

Pentru analizele coregrafice și exemple ce fac referință la spectacole de balet și performance-uri, se consultă platforme media, linkuri, youtube; Candidații vor avea în vedere cel puțin două exemple de creații coregrafice pentru fiecare artist coregraf menționat în tematica de specialitate.

2. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

2.1. Cunoașterea termenilor din Curriculum Național și a termenilor de specialitate din didactica educației coregrafice:

Curriculum Național, Curriculum de bază și la decizia școlii, obiectivele cadru pentru clasele I-IX, arii curriculare, cicluri curriculare.

2.2. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ:

- lecția de dans; specificul acesteia; formarea și dezvoltarea deprinderilor;
- etapele pregătirii unei repertoriu coregrafic;
- formarea și dezvoltarea memoriei kinestezice a elevilor;
- organizarea și îndrumarea studiului sub supravegherea profesorului;
- pregătirea psihologică a elevilor în vederea apariției în public;
- pregătirea în vederea obținerii performanței;
- importanța fișei psihopedagogice în activitatea de formare și dezvoltare tehnică și artistică a elevului;

2.3. Proiectarea lecției de coregrafie - demers de organizare anticipată a activității didactice:

- cunoașterea programei (lecturare, asimilare) în perspectiva corelării conținuturilor și a activităților de învățare cu obiectivele/competențele acesteia.
- proiectarea lecției de coregrafie prin prisma realizării obiectivelor/competențelor tehnice și artistice. Model de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor cele mai eficiente
- strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a coregrafiei: procedee de predare a elementelor tehnice de bază, a elementelor tehnice de virtuoziitate, calitatea expresivă a mișcării, încadrări stilistice, etc. ;

- constituirea demersului didactic pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

2.4. Metode și mijloace didactice specifice:

- a) Clasificarea pe diverse criterii a mijloacelor necesare pentru realizarea lecției de coregrafie, a caracterului său practic (jocul, exercițiul etc.):
- criterii de selectare a repertoriului; modalități de stabilire și adaptare a studiului la cerințele repertoriului ;
 - tehnica coregrafică necesară redării juste a coregrafiei, funcție de capacitatea elevilor;
- b) Video-audiția coregrafică (imagine și muzică) - act de educare a sensibilității artistice, afective, de formare a capacității de selectare a valorilor artistice și a personalității elevului:
- locul video-audiției coregrafice în lecția de coregrafie, exemple;
 - mediul artistic ca premisă a formării și dezvoltării actului interpretativ al elevului;
 - repertoriul coregrafic: genuri, stiluri diferite, etc;
 - corelarea cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, educație plastică, educație vizuală, design, scenografie, arta costumelor, istoria artelor, artă dramatică etc) ;

2.5. Creativitatea în lecția de coregrafie; modalități de dezvoltare a acesteia

- formarea gândirii critice, autocritice, reflexive, autonome; raportul dintre asimilarea cunoștințelor și formarea competențelor.

2.6. Evaluarea în ora de coregrafie:

- tipuri de evaluare specifice în ora de coregrafie ;
- eficiența evaluării în procesul de învățământ și în special în lecția de coregrafie.

2.7. Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ:

- caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor –elev
- tipuri de relații.

NOTĂ:

Toute temele prezentate în capitolul de didactica specialității vor fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și vor cuprinde exemple din practica personală.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Bârzea, Cezar, *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
2. Bruner, Jerome, *Pentru o teorie a instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970
3. Călin, Marin, *Procesul instructiv – educativ*, E.D.P. , București, 1995
4. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, EDP, București, 1980
5. Crețu, C *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași, 1996
6. Cristea, S, *Dicționar de termeni pedagogici* EDP, București, 1998
7. Cucoș, C, *Pedagogie și axiologie*, Editura, Polirom, Iași, 1999
8. Geissler, E.G, *Mijloace de educație*, EDP, București, 1997
9. Hattie, John, *Învățarea vizibilă- Ghid pentru profesori*, Editura Trei, București, 2014
10. Illeris, Knud, *Teorii contemporane ale învățării*, Editura Trei, București, 2014
11. I.T., Radu , *Evaluarea procesului de învățământ*, București, EDP, 2001
12. Ionescu, M., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca 1995

13. Ionescu, M., *Previziune și control în procesul didactic*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979
14. Iucu, R., *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Ed. Polirom, Iași 2000
15. Joița, Elena., *Eficiența instruirii*, EDP, București, 1998
16. Landsherre, G., *Evaluarea continuă a elevilor și examenele*, EDP, București, 1975
17. Neacșu, I., *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Editura Militară, București, 1990
18. Pavelcu, V., *Principii de docimologie*, EDP, București, 1968
19. Preda, V., *Îndrumător pentru folosirea mijloacelor tehnice de instruire*, UBB, Cluj-Napoca 1999
20. Radu, I., *Didactica modernă*, Editura, Dacia, Cluj-Napoca, 1995
21. Radu, I., Ionescu, Miron, *Experiența didactică și creativitate*, Editura, Dacia, Cluj-Napoca, 1987
22. Robinson, Ken-Lou Aronica, *Școli creative - Revoluția de la bază a învățământului*, Editura Publică, București, 2015
23. Silverstone, R., *Televiziunea în viața cotidiană*, Editura, Polirom, Iași, 1998
24. Stanciu, M., *Reforma conținuturilor învățământului-cadru metodologic*, Editura. Polirom, Iași, 1999
25. Stoica, A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori*, Editura Prognosis, București, 2001
26. Strungă, C., *Evaluarea școlară*, Editura de Vest, Timișoara 1999
27. Șchiopu, *Psihologia vârstelor*, EDP, București, 1981
28. xxx *Dicționar de pedagogie*, EDP, București, 1979
29. xxx *Ghiduri de evaluare pe discipline*, MEC-SNEE, 2000, 2001
30. xxx *Normative de dotare cu mijloace de învățământ*, MEN, București, 1993xxx-
Psihopedagogie, Editura , Spiru Haret, Iași, 1995 Ministerul Educației, *Curriculum Național*,
București, 1999
31. Ministerul Educației și Cercetării, *Planuri de învățământ*, București 2001
32. Ministerul Educației și Cercetării-Consiliul Național pentru Curriculum, *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară Arte pentru clasele I-a a XII- a.*,
București 2002

NOTĂ:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale și manualele cuprinse în Catalogul manu-alelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii concursului.